

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 569/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Gajerom, advokátska kancelária, Záhradnícka 7, Bratislava, proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu Pezinok č. k. PK-1T 10/2012 z 28. mája 2013, rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 To 7/2013 z 13. mája 2014 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 TdoV 11/2017 zo 17. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) konaním Špecializovaného trestného súdu Pezinok (ďalej len „špecializovaný súd“) vo veci sp. zn. PK-1T 10/2012, konaním Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 4 To 7/2013 (ďalej len „najvyšší súd ako odvolací súd“) a konaním Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 2 TdoV 11/2017 (ďalej len „najvyšší súd ako dovolací súd“), ale tiež porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 písm. d) dohovoru postupom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Žiada ďalej, aby boli rozsudok špecializovaného súdu č. k. PK-1T 10/2012 z 28. mája 2013, rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu z 13. mája 2014 a uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu zo 17. mája 2021 zrušené a vec bola vrátená

špecializovanému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa tiež priznania finančného zadostučinenia vo výške 15 000 eur spoločne a nerozdielne od najvyššieho súdu a špecializovaného súdu. Napokon požaduje náhradu trov konania vo výške 384,08 eur od najvyššieho súdu a špecializovaného súdu spoločne a nerozdielne do 30 dní od právoplatnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:

3. Rozsudkom špecializovaného súdu č. k. PK-1T 10/2012-5692 z 28. mája 2013 bol sťažovateľ uznaný za vinného zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona (spolu s ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████ a ██████████ v bode 1), obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1 a 3 písm. a) a ods. 4 písm. c) v spojení s ustanovením § 141 písm. a), vo vzťahu k ods. 3 v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona (v bode 9) a obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a 3 písm. b) v spojení s ustanovením § 141 písm. a) v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona (spolu s ██████████, ██████████ a ██████████ v bode 10). Bol mu za to uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ochranný dohľad na 3 roky a trest zhabania vecí konkrétne uvedených v rozsudku.

4. Rozsudkom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu z 13. mája 2014 bolo odvolanie sťažovateľa zamietnuté podľa § 319 Trestného poriadku.

5. Uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu zo 17. mája 2021 bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu z 13. mája 2014 odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Uznesenie bolo obhajcovi sťažovateľa podľa rukou písanej poznámky doručené 22. júna 2021.

6. Podľa konštatovania najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu je potrebné ozrejmiť najprv zloženie dovolacieho senátu. Spis bol pôvodne nesprávne pridelený JUDr. Farkašovi, ktorý vykonal iba procesné úkony týkajúce sa povolenia nahliadnuť do spisu a odpovedí na žiadosti o stave konania. Po zistení pochybenia bola 8. februára 2021 vec pridelená JUDr. Hatalovi ako sudcovi spravodajcovi.

7. Podľa ďalšieho konštatovania dovolanie sťažovateľa sa opiera o ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom).

8. Podľa názoru najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, pokiaľ sťažovateľ poukazoval na nedôveryhodnosť chráneného svedka ██████████ a na jeho postavenie kajúcnika, treba uviesť, že otázkou vierohodnosti a použiteľnosti svedeckých výpovedí tzv. kajúcnikov sa v posledných rokoch zaoberal nielen Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ale predovšetkým ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva. Postup orgánov činných v trestnom konaní a následne konajúcich súdov, ktoré využijú zákonodarcom ukotvený (a teda úplne legálny) inštitút spolupracujúceho svedka, nemožno považovať a priori za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie. Trestný poriadok ukladá povinnosť vykonať dôslednú previerku hodnovernosti (a teda kvality) takto podaných svedectiev, ktorej prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancií spravodlivého procesu. Vyplýva z toho, že Trestný poriadok umožňuje spolupracujúcu osobu, ktorá získala legálny benefit v podobe nepostihnutia, resp.

miernejšieho postihnutia za svoju trestnú činnosť, v trestnom konaní vypočúť a jej výpoveď použiť ako zákonný dôkaz s tým, že je vždy potrebné dôsledné posúdenie takejto výpovede. Špecializovaný súd poukazoval na to, že proti chránenému svedkovi [REDACTED] sa v inom trestnom konaní vedie stíhanie za všetky skutky z aktuálne prejednávanej trestnej veci, na ktorých sa zúčastnil. Špecializovaný súd pritom „bezhlavo“ neuveril jeho výpovediam, ale dôsledne ich hodnotil a konfrontoval s ostatnými dôkazmi, pričom aj sám posudzoval spôsob výpovede svedka na hlavnom pojednávaní. Bol naňho vypracovaný aj znalecký posudok z odboru psychológie, ktorý nezistil, že by išlo o psychicky narušenú osobu so sklonmi k fabuláciám alebo vyplňaniu pamäťových medzier. Zároveň rozsiahle odôvodnil, z ktorých ďalších dôkazov považoval vinu sťažovateľa za preukázanú, ako aj to, či tieto dôkazy korešpondujú s výpoveďami svedka [REDACTED]. Najvyšší súd ako odvolací súd posudzoval len zákonnosť výpovedí svedka [REDACTED] a jeho dôveryhodnosť v aktuálnej trestnej veci (s poukazom na ďalšie dôkazy), keď na margo odvolacích námietok k odloženiu vznesenia obvinenia svedkovi [REDACTED] konštatoval, že v inej trestnej veci nie je oprávnený preskúmať zákonnosť postupov orgánov činných v trestnom konaní. Z toho vyplýva, že špecializovaný súd sa dostatočným spôsobom zaoberal hodnovernosťou výpovedí svedka [REDACTED]. Pokiaľ ide o jemu poskytnuté výhody, bol v inom konaní za predmetné trestné činy stíhaný (nedostal teda výhodu). Totiž aj keď svedkovi [REDACTED] bolo vznesenie obvinenia dočasne odložené, v čase podania obžaloby proti sťažovateľovi mu už obvinenie bolo vznesené (19. marca 2012). Na hlavnom pojednávaní preto vypovedal v čase, keď sa proti nemu viedlo trestné stíhanie, pričom sa vyjadroval aj k dôvodom spolupráce s políciou. Na hlavnom pojednávaní boli súčasne čítané listinné dôkazy k okolnostiam zadržania svedka [REDACTED], jeho väzby a následného prepustenia z nej v inom konaní (okolnosti, za ktorých došlo k prepusteniu z väzby, mali byť totiž podľa obhajoby dôvodom na spoluprácu svedka [REDACTED] s políciou), a to aj za účasti obhajoby, ktorá nemala pripomienky. V súvislosti s výhodami poskytnutými svedkovi [REDACTED] poukazoval sťažovateľ na nesplnenie podmienok na postup podľa § 215 ods. 3 Trestného poriadku (zastavenie trestného stíhania prokurátorom) a § 218 Trestného poriadku (podmienečné zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného), avšak najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu nie je zrejmé, k akému konaniu sa tieto inštitúty mali vzťahovať, keďže svedok [REDACTED] sa iba vyjadril, že má odložené vznesenie obvinenia, a zastavenie trestného stíhania nevyplývalo ani zo spisu. Je potrebné tiež zdôrazniť, že odsúdenie sťažovateľa nebolo založené iba na svedkovi [REDACTED], ale na ucelenom rade dôkazov podrobne rozvedených v rozsudku špecializovaného súdu. Pokiaľ ide o ďalšie osoby, ktoré sťažovateľ označuje za kajúcnikov, týmto (s výnimkou [REDACTED], u ktorého ale následne došlo k vzneseniu obvinenia) nebolo odložené alebo zastavené trestné stíhanie, ale boli právoplatne odsúdené na základe uzavretých dohôd o vine a treste schválených súdom. Uzatvorenie dohody o vine a treste je právom každého obvineného, pričom však neznižuje dôveryhodnosť následnej výpovede uskutočnenej iba v pozícii svedka. Neobstojí ani tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého sa prehliadli závery znaleckých posudkov. Ku konštatovaniu znalca z odboru psychológie k svedkovi [REDACTED] a k svedkovi [REDACTED] o možnom motíve nevypovedať pravdu sa vo svojich rozhodnutiach vyjadrili. Na ostatných svedkov sa znalecké posudky nevyhotovovali a nebolo to ani navrhované. Všetky osoby označené obhajobou za kajúcnikov boli na hlavnom pojednávaní vypočuté, sťažovateľ, resp. obhajoba im mali možnosť klásť otázky a konfrontovať svoje tvrdenia s ich výpoveďami, čo aj aktívne využili. Na hlavnom pojednávaní sa zisťovalo, či svedkovia vypovedajú dobrovoľne, či im boli sľúbené alebo poskytnuté výhody zo strany orgánov činných

v trestnom konaní, príp. či boli kontaktovaní vyšetrovateľom alebo operatívami. Zároveň schválené dohody o vine a treste boli oboznámené na hlavnom pojednávaní. Schválené dohody o vine a treste boli aj predmetom rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu, ktorý sa následne vyjadroval k dôveryhodnosti svedeckých výpovedí (vrátane svedka [REDAKOVANÉ] a svedka [REDAKOVANÉ]) a k námietkam obhajoby o spochybňovaní výpovedí dohodami s políciou.

9. Pokiaľ ide o nevykonanie dôkazov navrhnutých sťažovateľom, špecializovaný súd mal snahu zabezpečiť prehratie všetkých hovorov medzi svedkom [REDAKOVANÉ] a policajtom. Vinou technickej poruchy však došlo k strate niektorých záznamov, o čom boli procesné strany na hlavnom pojednávaní upovedomené. Za danej situácie bolo potom nereálne očakávať, že návrhu bude vyhovené. Nie je v súlade so skutočnosťou ani tvrdenie sťažovateľa o prehrávaní neúplných hovorov podľa požiadaviek prokurátora. Špecializovaný súd vyhovel návrhom obhajoby a nechal do spisu zabezpečiť všetky dostupné telefonické hovory obvinených a svedka [REDAKOVANÉ] z inkriminovaných dní. Následne ich na hlavnom pojednávaní prehral. Pôvodne výnimku tvorili (okrem už spomenutých zničených záznamov) hovory medzi telefonickými stanicami, z ktorých ani jedna nebola evidovaná na svedka [REDAKOVANÉ], keďže pri nich absentoval príkaz na odpočúvanie. Tieto hovory však špecializovaný súd podrobil posúdeniu (na návrh obhajoby si ich vypočul súkromne), či by vykonaním dôkazu nedošlo k zásahu do práv tretích osôb, pričom zistil, že išlo o presmerované číslo svedka [REDAKOVANÉ]. Tieto presmerované hovory a SMS správy boli následne prehraté na hlavnom pojednávaní s tým, že obhajoba žiadala doplniť do spisu ešte zvukový záznam troch konkrétnych hovorov, ktoré mali trvať dlhšiu dobu. K nim bolo zistené, že dva sa týkali nedostupného monitorovaného telefónneho čísla a pri poslednom sa nenachádzal zvukový súbor z dôvodu poruchy systému. Časový posun medzi vydaním príkazu na monitorovanie telefonickej stanice svedka [REDAKOVANÉ] a začatím monitorovania prokurátor logicky vysvetlil vo vyjadrení k dovolaniu. Aj podľa názoru najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nie je technicky možné začať s odpočúvaním v okamihu vydania príkazu, keďže samotný odposluch uskutočňuje odlišný subjekt od vydávajúceho subjektu. Tvrdenie sťažovateľa, že k skoršiemu monitorovaniu telefonickej stanice nedošlo z dôvodu inštruovania svedka [REDAKOVANÉ] policajtom, bolo iba domnienkou, ktorú sťažovateľ ničím nepodložil.

10. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je potrebné podotknúť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Sťažovateľ vyvodzoval naplnenie tohto dovolacieho dôvodu z použitia chráneného svedka [REDAKOVANÉ] ako agenta napriek absencii aplikácie § 117 Trestného poriadku a z toho prameniacej nepoužitelnosti všetkých nadväzujúcich dôkazov (obrazovo-zvukových záznamov z priestorového odposluchu, výpovedí svedka [REDAKOVANÉ] po 23. marci 2011, výpovedí spoluobvinených uskutočnených pod tlakom). Je potrebné prisvedčiť tvrdeniu, že svedok [REDAKOVANÉ] nebol a ani nemohol byť agentom v zmysle ustanovenia § 117 Trestného poriadku s ohľadom na ustanovenie § 10 ods. 20 (resp. teraz ods. 19) Trestného poriadku. Obchádzanie zákonných ustanovení nie je ospravedliteľné objektívnou nemožnosťou infiltrácie do zločineckej skupiny, a to ani pre krátkosť času pred plánovaným spáchaním skutku. K neprípustnosti využívania oznamovateľov trestného činu na odhaľovanie trestnej činnosti sa najvyšší súd vyjadril vo viacerých rozhodnutiach. Pre rozhodnutie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v tejto veci je zároveň podstatné, či okolnosť uplatnená v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku bola sťažovateľovi ako dovolateľovi známa

v pôvodnom konaní a či ju namietal najneskôr pred najvyšším súdom ako odvolacím súdom. V opačnom prípade totiž vzhľadom na ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku tento dôvod dovolania nemožno použiť. Po preštudovaní celého spisového materiálu bolo zistené, že sťažovateľ vo vzťahu k svedkovi [REDAKOVANÉ] spochybňoval jeho vierohodnosť pre kriminálnu minulosť, posudzoval jeho výpovede s inými dôkazmi a namietal zinscenovanie skutku svedkom na základe pokynov polície (tzv. policajnú provokáciu). Sťažovateľ teda nenapádal použiteľnosť výpovedí svedka [REDAKOVANÉ] po 23. marci 2011 (jedine jeho obhajca v odvolaní žiadal vyhodnotiť výpovede svedka [REDAKOVANÉ] ako nezákonne získané z dôvodu, že dostal ochranu v dobe dočasne odloženého vznesenia obvinenia, ktorá mu zo zákona neprináležala, teda namietal nezákonnosť dôkazov iba z dôvodu postavenia svedka [REDAKOVANÉ] ako kajúcnika). Nepoužiteľnosť dôkazov pre postup svedka [REDAKOVANÉ] ako ne/agenta však nenamietal a takúto námietku ani nie je možné vyvodiť z obsahu odvolania alebo záznamov z priestorového odposluchu (pri vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní sťažovateľ, ale ani obhajoba nemali pripomienky a nenamietali nezákonnosť odposluchov). Naopak, obhajoba odstraňovala rozpory vo výpovediach svedka [REDAKOVANÉ] čítaním časti zápisníc z výsluchov uskutočnených po 23. marci 2011 a obsahom zachytených rozhovorov z priestorového odposluchu argumentovala pri preukazovaní neviny sťažovateľa a organizovaní priebehu deja zo strany polície. Sťažovateľovi a jeho obhajobe pritom nič nebránilo namietat' použiteľnosť dôkazov nielen v prípravnom konaní, ale najmä pred všeobecnými súdmi. Aj keď judikát 2/2017 bol prijatý až po právoplatnosti rozhodnutí, okolnosti, za ktorých bol priestorový odposluch použitý, boli obhajobe známe od prípravného konania. S tým súvisí zásada *vigilantibus iura scripta sunt*. Zanedbanie uplatnenia námietok v skorších štádiách konania nemožno reparovať v dovolacom konaní. Nad rámec je potrebné zdôrazniť, že všeobecné súdy vychádzali pri uznaní viny sťažovateľa v skutku v bode 10 aj z ďalších dôkazov, nielen výpovedí svedka [REDAKOVANÉ] alebo záznamov z priestorového odposluchu, keďže vinu mali preukázanú aj výpoveďami iných svedkov, záznamami z odpočúvania telekomunikačnej prevádzky, kamerovými záznamami a vecnými dôkazmi. Súčasne pritom z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 To 15/2015 z 25. októbra 2016 vyplýva *a contrario* použiteľnosť výpovede svedka ne/agenta ku skutočnostiam, ktoré nastali pred dňom oznámenia páchania trestného činu. To znamená, že okrem záznamov telekomunikačnej prevádzky a výpovedí iných svedkov by boli použiteľné aj výpovede svedka [REDAKOVANÉ] uskutočnené po 23. marci 2011, avšak iba v súvislosti so skutočnosťami, ktoré nastali pred týmto dátumom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Počas prípravného konania aj hlavného pojednávania sťažovateľ upozorňoval na nezákonnosť vykonaných dôkazov, keďže svedok [REDAKOVANÉ] mal byť v postavení obvineného, vystupoval však ako svedok spolupracujúci s políciou, pričom *de facto* vykonával úlohu agenta, ktorým však v zmysle ustanovenia § 117 Trestného poriadku nebol (len plnil jeho funkciu). Došlo k vykonaniu priestorových odposluchov pomocou zariadenia inštalovaného na tele svedka [REDAKOVANÉ] ktorý bol vyšetrovateľom inštruovaný, čo má robiť. Sťažovateľ namietal nevykonanie niektorých ním navrhovaných dôkazov (prehratie viacerých zvukových záznamov monitorovaných telefónnych

staníc). Špecializovaný súd námietky neakceptoval, dôkazy získané pomocou svedka [REDACTED] pripustil, uveril im a zohľadnil ich v rozsudku ako rozhodujúce dôkazy. S návrhmi na vykonanie dôkazov sa dôsledne nezaoberal a odôvodnil ich stratou niektorých záznamov vinou technickej poruchy.

12. Uvedené nedostatky napadol sťažovateľ aj v odvolaní, pričom výslovne uviedol, že „*Jeho úloha vo veci pripomína skôr úlohu agenta v zmysle § 117 Tr. por., čo by však bol v našom prípade rovnako vylúčený a nezákonný postup.*“. Najvyšší súd ako odvolací súd argumenty sťažovateľa nezohľadnil a jeho odvolanie zamietol. Naopak, vyzdvihol dôležitosť priestorových odposluchov ako dôkazu získaného zákonným spôsobom. V súvislosti s námietkou nevykonania obhajobou navrhnutých dôkazov uviedol, že išlo o správny a zákonný postup umožnený dôkaznou situáciou, súčasťou ktorej bolo aj objasňovanie rozporov vo výpovediach svedkov a spoluobžalovaných, na čo špecializovaný súd podrobne poukázal.

13. Podané dovolanie sťažovateľ oprel o zásadné porušenie práva na obhajobu nevykonaním navrhovaných dôkazov, ako aj o nezákonnosť vykonaných dôkazov.

14. Najvyšší súd ako dovolací súd nevykonanie navrhovaných dôkazov odôvodnil tým, že hoci špecializovaný súd mal snahu vykonať ich, avšak v dôsledku technickej poruchy došlo k strate niektorých záznamov, a preto bolo nereálne očakávať, že požiadavke na vykonanie dokazovania prehratím týchto záznamov bude vyhovené. Pritom navrhované dôkazy existovali (boli v spise zažurnalizované, uvedené v zozname hovorov), obhajoba ich navrhla vykonať, no všeobecné súdy sa uspokojili s vyjadrením prokurátora, že ich vykonať nemožno, lebo údajne dva hovory sa týkali nedostupného monitorovaného telefónneho čísla a v prípade tretieho hovoru nebol zvukový súbor k dispozícii z dôvodu poruchy systému. Je podstatné, že išlo o najdôležitejšie dôkazy na preukázanie vzťahu svedka [REDACTED] a vyšetrovateľa, teda o ťažiskové dôkazy svedčiace o nevine sťažovateľa.

15. Námietku nezákonnosti vykonaných dôkazov najvyšší súd ako dovolací súd odmietol s tým, že sťažovateľ tento dôvod neuviedol v odvolacom konaní, v dôsledku čoho ho vzhľadom na ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemožno použiť. Za podstatný treba považovať názor vyslovený najvyšším súdom ako dovolacím súdom, podľa ktorého svedok [REDACTED] nebol a ani nemohol byť agentom vzhľadom na príslušné zákonné ustanovenia, pričom obchádzanie týchto ustanovení nemožno ospravedlniť objektívnou nemožnosťou infiltrácie policajta do zločineckej skupiny pre krátkosť času pred plánovaným spáchaním skutku. V danom prípade bolo neprípustné využiť oznamovateľa trestného činu ako agenta.

16. Pokiaľ napriek takémuto stanovisku napokon najvyšší súd ako dovolací súd na námietku neprihliadol z dôvodu, že sťažovateľom nebola uplatnená v odvolacom konaní, sťažovateľ opakovane poukazuje na odôvodnenie odvolania, v ktorom je v súvislosti so svedkom [REDACTED] uvedené, že „*Jeho úloha vo veci pripomína skôr úlohu agenta v zmysle § 117 Tr. por., čo by však bol v našom prípade rovnako vylúčený a nezákonný postup.*“. Z tejto vety podľa názoru sťažovateľa jasne vyplýva námietka, že sa svedok [REDACTED] vo veci angažoval ako svedok, hoci ním nebol, v dôsledku čoho takto získané dôkazy sú nezákonné. Táto veta znamená, že ak bol [REDACTED] v pozícii svedka, nemohli byť použité informačno-technické prostriedky, lebo takýto postup by bol nezákonný. Ak by bol svedok [REDACTED] v pozícii agenta, bol by tento postup rovnako nezákonný, keďže nešlo o trestný čin korupcie alebo terorizmu. Sťažovateľ je presvedčený,

že aj keď v odvolaní doslovne nenamietal chybný postup vyšetrovateľa formuláciou o nepoužitelnosti dôkazov v dôsledku postupu svedka [REDAKOVANÉ] ako ne/agenta, ale formuláciou, že svedok [REDAKOVANÉ] *de facto* plnil úlohu agenta (čo je zákonom vylúčený postup), z obsahu oboch formulácií je možné vyvodiť rovnaký záver, teda zákonný zákaz použitia priestorového odposluchu na osobe svedka [REDAKOVANÉ], ako aj jeho výsluchu.

17. Pokiaľ najvyšší súd ako dovolací súd vytýka absenciu námietky o nezákonnosti odposluchov pri ich oboznamovaní na hlavnom pojednávaní, poukazuje sťažovateľ na to, že svedok [REDAKOVANÉ] bol v postavení chráneného svedka (nie teda agenta), a preto ani nebolo možné ho ako agenta v konaní namietat. Skutočnosť, že *de facto* úlohu agenta plnil a z toho vyplývajúca nezákonnosť takto zabezpečených dôkazov bola namietaná v záverečnej reči obhajcu na hlavnom pojednávaní, v odvolaní, ale aj v dovolaní. Je právom obhajoby zvoliť jej stratégiu, akou bude reagovať na navrhované a vykonávané dôkazy. V danom prípade obhajoba nechala vykonať na hlavnom pojednávaní prehratie priestorových odposluchov, lebo z nich vyplývali skutočnosti svedčiace o aktívnej účasti vyšetrovateľa (o policajnej provokácii), resp. o nevine sťažovateľa. Preto obhajoba proti vykonaniu týchto odposluchov nebrojila. Práve z priestorových odposluchov vyplynula potom potreba vykonania obhajobou navrhovaných dôkazov vrátane prehratia viacerých zvukových záznamov telefonických odposluchov medzi svedkom [REDAKOVANÉ] a policajtom, k čomu však nedošlo. Ak by priestorový odposluch na hlavnom pojednávaní vykonaný nebol, súvislosti spolupráce medzi svedkom [REDAKOVANÉ] a vyšetrovateľom by špecializovanému súdu unikli. Skutočnosť, že pri prehrávaní priestorových odposluchov obhajoba ich nezákonnosť nenamietala (urobila tak až v záverečnej reči), nemá vplyv na ich zákonnosť, resp. nezákonnosť. Zákonnosť vykonaných dôkazov sú všeobecné súdy vždy povinné skúmať a zohľadňovať bez toho, či to prokurátor, resp. obhajoba namietajú.

18. Sťažovateľ preto dospieva k záveru o danosti dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku.

19. Napokon sťažovateľ namieta, že v dovolacom konaní došlo k prietahom, a tým k porušeniu práva na súdne konanie bez zbytočných prietahov, resp. v primeranej dobe. Dovolacie konanie trvalo viac ako 4 roky. Za podstatné považuje sťažovateľ v tejto súvislosti skutočnosti, na ktoré samotný najvyšší súd ako dovolací súd poukazuje vo svojom uznesení. Konkrétne ide o to, že vec bola pôvodne nesprávne pridelená sudcovi JUDr. Farkašovi a až po 3 rokoch a 9 mesiacoch (počas ktorých sa vo veci nekonalo), a to 8. februára 2021 bolo pochybenie napravené tak, že sa vec pridělila sudcovi JUDr. Hatalovi. Po tomto pridelení bola vec rozhodnutá v priebehu 3 mesiacov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Na prerokovanie tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru smeruje proti rozsudku špecializovaného súdu č. k. PK-1T 10/2012 z 28. mája 2013, nie je daná právomoc ústavného súdu.

21. Vzhľadom na čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

22. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

23. Proti rozsudku špecializovaného súdu č. k. PK-1T 10/2012 z 28. mája 2013 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, v dôsledku čoho právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal najvyšší súd ako odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľ možnosť podania riadneho opravného prostriedku aj využil.

24. Ústavnú sťažnosť vo zvyšnej časti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

25. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

26. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

27. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu č. k. 2 TdoV 11/2017 zo 17. mája 2021 treba uviesť, že sťažovateľ podané dovolanie založil o námietku porušenia práva na obhajobu zásadným spôsobom, ako aj o námietku založenia rozhodnutia na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku].

28. Námietku porušenia práva na obhajobu zásadným spôsobom založil o skutočnosť, že niektoré ním navrhované dôkazy (prehratie viacerých zvukových záznamov monitorovaných telefónnych

staníc) neboli vykonané (pozri bod 11). Pritom podľa názoru sťažovateľa tieto dôkazy existovali, keďže zo spisu jasne vyplývajú, pričom išlo o dôkazy preukazujúce vzťah svedka [REDAKOVANÉ] a vyšetrovateľa. Išlo podľa neho o ťažiskové dôkazy svedčiace o jeho nevine (pozri bod 14).

29. Najvyšší súd ako dovolací súd nevykonanie navrhovaných dôkazov odôvodnil tým, že hoci špecializovaný súd mal snahu vykonať ich, avšak v dôsledku technickej poruchy došlo k strate niektorých záznamov, a preto bolo nereálne očakávať, že požiadavke na vykonanie dokazovania prehratím týchto záznamov bude vyhovené (pozri bod 9).

30. Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že nevykonanie takých dôkazov (zvukových záznamov), ktoré by síce podľa spisovej evidencie mali existovať, avšak v skutočnosti nie sú k dispozícii (v danom prípade pre tvrdenú technickú poruchu), nemožno považovať samé osebe za porušenie práva sťažovateľa na obhajobu zásadným spôsobom. Z tohto hľadiska preto nevykonanie týchto dôkazov bez ďalšieho za porušenie práv sťažovateľa považovať nemožno. Inou otázkou by bolo, že za situácie, keď určité (orgánmi činnými v trestnom konaní nepochybne získané) odposluchy nie sú v rámci dokazovania pred všeobecným súdom k dispozícii z dôvodov na strane orgánov činných v trestnom konaní (nie teda z dôvodov na strane obžalovaného, resp. obhajoby), ako treba nedostupnosť (nevykonateľnosť) takýchto dôkazov hodnotiť v rámci skutkových záverov s prihliadnutím na obranu sťažovateľa tvrdiaceho, že ide o rozhodujúce dôkazy z hľadiska jeho obhajoby, ako aj s prihliadnutím na zásadu *in dubio pro reo*. Táto prípadná argumentačná línia by sa však už dovolacieho konania týkať nemohla, pretože v podstate by bola súčasťou problematiky zisťovania skutkového stavu, resp. hodnotenia dôkazov, čo je vzhľadom na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) časti vety za bodkočiarkou Trestného poriadku mimo ingerencie dovolacieho súdu. Preto sa touto otázkou bude ústavný súd zaoberať, a to v rámci záverov týkajúcich sa rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu.

31. Námietku nezákonnosti vykonaných dôkazov sťažovateľ konkretizoval s poukazom na priestorové odposluchy získané pomocou zariadenia inštalovaného na tele svedka [REDAKOVANÉ] konajúceho podľa inštrukcií vyšetrovateľa. Pritom svedok [REDAKOVANÉ] nemal postavenie agenta (takéto postavenie v danom prípade by mohol mať iba policajt, keďže nešlo o trestný čin korupcie, ale ani terorizmu), no napriek tomu ako agent konal (pozri bod 11). Hoci najvyšší súd ako dovolací súd oprávnenosť tejto námietky uznal, napriek tomu vzhľadom na ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku dospel k názoru o nepoužitelnosti tejto námietky v dovolacom konaní, keďže sťažovateľ ju neuplatnil najneskôr v odvolacom konaní. Táto formálnoprávna argumentácia však neobstojí, pretože v odôvodnení odvolania sťažovateľ uviedol, že úloha svedka [REDAKOVANÉ] vo veci pripomína skôr úlohu agenta podľa § 117 Trestného poriadku, čo by však v danom prípade bolo nezákonné (pozri bod 16). Skutočnosť, že sťažovateľ pri vykonávaní dôkazov prehratím týchto odposluchov ich nezákonnosť nenamietal, bola vecou obhajobnej taktiky, na ktorú mal sťažovateľ právo. Neskôr v záverečnej reči, v odvolaní, ale aj v dovolaní to už namietal (pozri bod 17).

32. Najvyšší súd ako dovolací súd v zásadnej rovine uznal, že svedok [REDAKOVANÉ] nebol a ani nemohol byť v zmysle zákona agentom, pričom obchádzanie zákonných ustanovení sa nedá ospravedlniť objektívnou nemožnosťou infiltrácie policajta do zločineckej skupiny pre krátkosť času. Zároveň dospel k záveru, že sťažovateľ túto námietku uplatnil až v dovolaní, a preto vzhľadom na ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku nebolo možné na ňu prihliadnúť (pozri bod 10).

33. Z pohľadu ústavného súdu treba uviesť, že hoci najvyšší súd výslovne uznal, že svedok [REDAKOVANÉ] ako agent vystupovať nemohol, resp. ako ne/agent nesmel úlohy agenta plniť (teda ani nesmel mať na sebe technické zariadenie na priestorový odposluch), napriek tomu na túto dovoláciu námietku sťažovateľa nebolo možné prihliadnúť vzhľadom na ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak namietaná okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Sťažovateľ však podľa názoru najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu námietku uplatnil až v dovolaní. Inými slovami, najvyšší súd ako dovolací súd na jednej strane uznal vecnú opodstatnenosť námietky sťažovateľa, no na druhej strane z procesnoprávných dôvodov nepovažoval za možné na ňu prihliadnúť (bola uplatnená oneskorene).

34. Podľa názoru ústavného súdu možno prisvedčiť správnosti argumentácie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu o nemožnosti prihliadnúť na argumentáciu sťažovateľa. Samotný sťažovateľ explicitne uznáva, že v podanom odvolaní doslovne nenamietal chybný postup vyšetrovateľa formuláciou o nepoužiteľnosti dôkazov v dôsledku postupu svedka [REDAKOVANÉ] ako ne/agenta, ale formuláciou, že svedok [REDAKOVANÉ] *de facto* úlohu agenta plnil. Z obsahu oboch formulácií je podľa neho možné vyvodiť rovnaký záver o zákonom zákaze použitia priestorového odposluchu na osobe svedka [REDAKOVANÉ], ako aj jeho výsluchu (pozri bod 16).

35. Z pohľadu ústavného súdu sa ako mimoriadne presvedčivý javí argument najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu poukazujúci na skutočnosť, že sťažovateľ vykonanie dokazovanie prehratím priestorových odposluchov získaných s pomocou technického zariadenia umiestneného na tele svedka [REDAKOVANÉ] v rámci hlavného pojednávania nijako nenamietal, teda vykonaniu týchto dôkazov sa vôbec v aktuálnom čase aktívne nebránil. Hoci sťažovateľ tento svoj postup vysvetľuje s poukazom na taktické dôvody, ktoré jeho obhajcu k takémuto prístupu viedli, treba uviesť, že pri všetkej úcte k výsostnému právu obhajoby zvoliť obhajobnú taktiku sa javí ako nanajvyššie prekvapujúci taký postup, v dôsledku ktorého obhajoba (vedomá si nezákonnosti získaných odposluchov a ich krajne nepriaznivého obsahu z hľadiska obhajoby sťažovateľa) proti prehratiu odposluchov (vykonaniu dôkazov) nenamieta a umožní tým, aby súd získal plnú vedomosť o obsahu nezákonných odposluchov, ktoré svojím obsahom sú vo vzťahu voči sťažovateľovi usvedčujúce.

36. Pri hodnotení námietok uplatnených sťažovateľom proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu č. k. 4 To 7/2013 z 13. mája 2014 vychádza ústavný súd z tej skutočnosti, že sťažovateľ podľa obsahu ústavnej sťažnosti napáda odvolací rozsudok nielen z takých dôvodov, ktoré mohli byť dôvodmi dovolania, ale aj s takou argumentáciou, ktorá dovolacím dôvodom nebola. Ústavný súd má na mysli sťažovateľom namietanú vierohodnosť výpovedí chráneného svedka [REDAKOVANÉ] vzhľadom na jeho postavenie tzv. kajúcnika a s tým súvisiacu problematiku pravidiel, ktorými sa riadi hodnotenie výpovedí tzv. kajúcnikov. Najvyšší súd ako odvolací súd argumenty sťažovateľa nezohľadnil a jeho odvolanie zamietol (pozri body 11 a 12).

37. Najvyšší súd ako dovolací súd napriek skutočnosti, že námietka nevierohodnosti chráneného svedka [REDAKOVANÉ] ako tzv. kajúcnika je vo svojej podstate námietkou skutkovej povahy (spochybňuje sa ňou správnosť právoplatne zisteného skutkového stavu) a ako taká predmetom dovolacieho prieskumu nemôže byť, pomerne rozsiahlo sa ňou meritórne zaoberal a dospel

k záveru, že všetky zákonom a judikatúrou stanovené podmienky pre správne hodnotenie vierohodnosti svedka [REDAKOVANÉ] boli splnené (pozri bod 8).

38. Ústavný súd poukazuje na to, že závery vyplývajúce z podrobnej analýzy najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v otázke vierohodnosti svedka [REDAKOVANÉ] sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nijako nespochybňuje a vôbec sa nimi nezaobera. Napriek tomu (bez súčasného uvedenia relevantnej argumentácie) trvá na tom, že rozsudkom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu boli porušené jeho označené práva podľa ústavy a dohovoru nielen z tých dôvodov, vo vzťahu ku ktorým podal aj dovolanie, ale aj z dôvodov, pre ktoré dovolanie podať nemohol. Je zrejmé, že vzhľadom na argumentačnú medzeru zo strany sťažovateľa ústavný súd nemá relevantný podklad, na základe ktorého by mohol skúmať správnosť záverov najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu vo vzťahu k otázke vierohodnosti svedka [REDAKOVANÉ].

39. Ústavný súd v súvislosti s dovolacou námietkou sťažovateľa smerujúcou proti nevykonaniu dokazovania prehratím niektorých zvukových záznamov (podľa jeho tvrdenia rozhodujúcich z hľadiska nastolenej obhajoby) už (pozri bod 30) poukázal na to, že nevykonaním takého dôkazu, ktorý síce bol zabezpečený, ale z objektívnych príčin v čase súdneho konania už nebol k dispozícii, nedochádza bez ďalšieho k porušeniu obhajobných práv trestne stíhanej osoby zásadným spôsobom. Poukázal zároveň aj na súvisiacu otázku, že za situácie, keď určité (orgánmi činnými v trestnom konaní nepochybne získané) odposluchy nie sú v rámci dokazovania pred všeobecným súdom k dispozícii z dôvodov na strane orgánov činných v trestnom konaní (nie teda z dôvodov na strane obžalovaného, resp. obhajoby), ako treba nedostupnosť (nevykonateľnosť) takýchto dôkazov hodnotiť v rámci skutkových záverov s prihliadnutím na obranu sťažovateľa tvrdiaceho, že ide o rozhodujúce dôkazy z hľadiska jeho obhajoby, ako aj s prihliadnutím na zásadu *in dubio pro reo*. Zároveň dospel ústavný súd k záveru, že takto nastolená otázka sa dotýka správnosti skutkových zistení a ako taká stojí mimo rámca dovolacieho prieskumu.

40. Zodpovedanie uvedenej hypotetickej otázky by nepochybne patrilo do kompetencie špecializovaného súdu v rámci prvostupňového konania, ako aj najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v rámci druhostupňového konania. Z pohľadu ústavného súdu treba v tejto súvislosti uviesť, že sťažovateľ takto formulovanú otázku v rámci obhajoby predostretej v prvostupňovom a odvolacom konaní nenastolil. Nenastolil ju ani v ústavnej sťažnosti. Preto ani nevyvstala potreba vecne sa ňou zaoberať.

41. Napokon sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v dovolacom konaní vedenom najvyšším súdom ako dovolacím súdom pod sp. zn. 2 TdoV 11/2017 (pozri bod 19).

42. Ústavný súd je toho názoru, že aj táto námietka sťažovateľa je zjavne neopodstatnená.

43. Účastník súdneho konania (strana konania) má právny záujem na vyslovení porušenia základného práva na súdne konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na konanie v primeranej dobe podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru iba do chvíle, kým stav prietahov v konaní trvá. Inými slovami, to znamená, že ústavná sťažnosť pre zbytočné prietahy v konaní je účinným prostriedkom nápravy porušeného práva len do momentu, kým trvá stav neistoty na strane dotknutého účastníka konania (strany konania) týkajúci sa výsledku konania. Ústavná sťažnosť preto musí byť podaná v čase, keď prietahy v konaní ešte trvajú. Táto podmienka však v danom prípade nie je splnená, pretože dovolacie konanie pred najvyšším súdom ako dovolacím súdom sa z pohľadu sťažovateľa skončilo ešte 22. júna 2021, keď jeho obhajcovi bolo doručené dovolacie

uznesenie. Ústavná sťažnosť odovzdaná na poštovú prepravu 20. augusta 2021 bola síce podaná v zákonnej dvojmesačnej lehote, avšak už v čase, keď tvrdené zbytočné priesťahy v dovolacom konaní skončili.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu